

**UMUMTA'LIM MAKTABLARI QOSHIDAGI
SHAXOBCHALARDAGI BOLALAR NUTQINI RIVOJLANTIRISHDA
KOMPLEKS LOGOPEDIK TIZIMLI ISHLARNI TASHKIL ETISH**

Islomova Ozoda Sayfiddinovna, Jizzax davlat pedagogika instiuti-Maxsus
pedagogika kafedraasi
Jizzax davlat pedagogika instiuti,Defektologiya yo'nalishi 2-bosqich
talabasi-Abdurasulova Mahsuda

Anotatsiya: Ushbu maqolada umumta'lim maktablari qoshidagi logopediya shaxobchasida saralab olingan o'quvchilarining nutq kamchililarini samarali bartaraf etishda talab me'yorlari mos ravishda bartaraf etish choralari ko'riladi.

O'quvchilarda aniqlangan nutq nuqsonlari har xil bo'ladi, ularning ba'zilar batamom bartaraf etiladi ba'zilar bir qadar tuzatiladi, korreksiyalanadi, boshqalari esa bilinmaydigan holga keltiriladi. Bola nutqida qo'pol kamchiliklar bo'lsa, to'g'ri tashkil etilgan logopedik choralarni o'z vaqtida ko'rish yo'li bilan ularni to'liq bartaraf etish mumkin. Boladagi nuqson organik kamchiliklar natijasida paydo bo'lgan bo'lsa (masalan, oligofreniya shunday nuqson jumlasiga kiradi), uni to'liq bartaraf etib bo'lmasa ham, biroq qisman tuzatish samaradorligi haqida.

Kalit so'zlar: logopediya shaxobcha, bosqich, tovush ,fonetik, motorika.

Umumta'lim maktablari qoshidagi logopediya shaxobchasida saralab olingan o'quvchilarining nutq kamchililarini samarali bartaraf etishda talab me'yorlari mos ravishda bartaraf etish choralari ko'riladi.

O'quvchilarda aniqlangan nutq nuqsonlari har xil bo'ladi, ularning ba'zilar batamom bartaraf etiladi ba'zilar bir qadar tuzatiladi, korreksiyalanadi, boshqalari esa bilinmaydigan holga keltiriladi. Bola nutqida qo'pol kamchiliklar bo'lsa, to'g'ri tashkil etilgan logopedik choralarni o'z vaqtida ko'rish yo'li bilan ularni to'liq bartaraf etish mumkin. Boladagi nuqson organik kamchiliklar natijasida paydo bo'lgan bo'lsa (masalan, oligofreniya shunday nuqson jumlasiga kiradi), uni to'liq bartaraf etib bo'lmasa ham, biroq qisman tuzatish mumkin.

Logopedik ta'sir - bu tuzatuvchi ta'lim va tarbiya vazifalari amalga oshiriladigan pedagogik jarayon. Korreksion mashg'ulotlarini tashkil etish jarayonida umumiy didaktik prinsiplarga, mashg'ulotning tarbiyaviy xususiyati, ilmiy mohiyati, sistemali va izchilligiga, individual yondashuvga katta ahamiyat

beriladi.

Logopediyada shuningdek, maxsus prinsiplardan etiopatogenetik (nutqning buzilishi etiologiyasi va mexanizmlarini hisobga olgan holda), izchillik va nutqning buzilishi, murakkabligi, differensial yondashuvi, bosqichma-bosqichligi, rivojlanishi, ontogenetik xususiyatlarini hisobga olgan holda, shaxsiy xususiyatlarini hisobga olgan holda, faoliyat yondashuvi, vaqtinchalik yechimdan foydalanish, nutq qobiliyatlarini shakllantirishlarga asoslanadi.

Nutqning buzilishlarini bartaraf etishda logopedlar kamchilikning paydo bo'lishini belgilaydigan etiologik omillarning umumiylikini hisobga olish kerak. Bu tashqi, ichki, biologik va ijtimoiy-psixologik omillardir.

Masalan dislaliyada bolalarda tovushlarni artikulyatsiyasini buzilishi kuzatilsa artikulyatsion apparat harakatchanligining rivojlanmaganligi yoki undagi turli o'zgarishlar sabab bo'lishi mumkin.

Yuqoridagilarga tayangan holda umumta'lim maktablari qoshida tashkil etilgan logopedik shoxobchalarda nutq nuqsoni aniqlangan o'quvchilar bilan olib boriladigan korreksion logopedik ishlarni tashkil etishda, ko'rsatma va texnologiyalarga tayangan holda olib borish tavsiya etiladi.

Bolalarda tovushlar talaffuzining buzilishi tovushlarni nutqda yo'qligi, ularni buzib talaffuz etish va bir-biri bilan almashtirish hollari bilan namoyon bo'ladi.

Logopedik ta'sirning vazifa va maqsadlaridan kelib chiqib, quyidagi bosqichlarga ajratishni muhim deb topildi: tayyorlov bosqichi, boshlang'ich talaffuzda bilim va ko'nikma (malakalar)larni shakllantirish bosqichi.

Tayyorlov bosqichi. Bu bosqichning asosiy maqsadi bola diqqatini maqsadga qaratilgan logopedik jarayonga qaratish. Buning uchun bir qator umumpedagogik va maxsus logopedik masalalarni yechish lozim bo'ladi.

Muhim umumpedagogik masalalardan biri mashg'ulotlar yo'nalishini shakllantirishdir; logoped bolani logopedik kabinet jihozlariga, muhitiga o'rgatishi, bolada mashg'ulotga nisbatan uyalish, tanglik, indamaslik ba'zi hollarda hatto qo'rquv hollari, kuzatiladi. Logopedik ish jarayonida logopeddan asosan xushmuomalalik talab qilinadi; bola bilan munosabatda qattiqqo'llik, rasmiyatchilik qilish kerak emas, balki logoped o'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olgan holda yondashishiz logopedik ishning samaradorligini yanada oshiradi..

O'quvchilar mashg'ulot qoidalariga rioya qilishi, logoped bergan instruksiyalarni bajarishni, muloqotga faol ravishda kirishishni o'rganishi kerak. O'quvchilarda logopedik mashg'ulotlarga tushungan holda, erkin faoliyat shaklida yondashishni shakllantirish lozim.

Tayyorlov bosqichining muhim masalalaridan biri erkin diqqat, xotira,

fikrlash operatsiyalari, analiz va sintez, taqqoslash, xulosa chiqarish operatsiyalarini rivojlantirishdir.

Maxsus logopedik masalalardan biri tovushlarni bir-biridan ajratishga, tanishishga, artikulyatsiyani shakllantirishni bilish va ko'nikishga o'rgatishdir. Bu masalalar dislaliyaning qaysi formasi ekanligiga qarab parallel yoki ketma-ket ravishda yechiladi. Idrok qilish jarayoni buzilmagan artikulyar formada (fonematik yoki fonetik) bo'lsa yuqoridagi masalalar parallel ravishda olib boriladi.

Dislaliyaning akustiko-fonematik formasining muhim masalalaridan biri bolalarni fonemalarni tanishga, ajratishga va eslab qolishga o'rgatishdir. Bu yuqoridagi masalalarni yechmasdan tovushlarning to'g'ri talaffuzini shakllantirishga o'tib bo'lmaydi. Bola tovushni to'g'ri talaffuziga erishishi uchun u tovushni (fonemani) eshita bilishi lozim. Dislaliyaning aralash va murakkab shaklda shaklida retseptiv bilimlarni rivojlantirish uchun artikulyatsiyani shakllantirish lozim.

Logoped tovush talaffuzida kamchiligi bo'lgan bolarlar bilan logopedik mashg'ulotlarni olib borish jarayonida har bir bosqichni to'g'ri va qiziqarli tarzda olib borishi zarurdir. Masalan, artikulatsion mashqlar o'tkazish uchun kerakli bo'lgan talablar:

1. Talab qilingan vaziyatni egallay bilish, vaziyatda tura olish, shu vaziyatni saqlab qolish, bir vaziyatda ikkinchisiga o'ta bilish.

2. Artikulyatsion motorikani rivojlantiruvchi mashqlar tizimiga statik mashqlar kabi nutq harakatining dinamik kordinatsiyasini rivojlantirishga qaratilgan mashqlarni ham kirgizishi lozim.

3. Lab va til harakat mashqlarini birga olib borish zarur, chunki bu organlar tovushlarni talaffuzida birgalikda ishtirok etashadi, bir biriga moslashadi (bu ko'rinishini koartikulyasiya deyiladi)

4. Bola toliqib qolmasligi uchun mashg'ulotlar qisqa,lekin ko'p marta o'tkazilishi lozim.

5. Kinestik sezgini, kinestik analiz va tasavvurni shakllantirishga katta e'tibor berish kerak.

6. Harakatlarni o'zlashtirish bilan birga,tovushlarni realizasiya qilish uchun logoped boshqa tovushlarga kerak bo'lgan harakatlar ustida ishlashga o'tadi.

Bir qator holatlarda logopedik ishlar kompleks ishdan foydalaniladi (dori-darmon, psixoterapevtik va boshqalar) bilan birlashtiriladi.

Tizimli yondashuv printsipi logopedik ishdagi nuqson tuzilishini hisobga olish, etakchi kamchilikni, birlamchi va ikkilamchi simptomlarning nisbatini aniqlash zarurligini nazarda tutadi.

Dizartriya yatakch ibuzilish nutq apparati mushaklarining falaji va parezi tufayli nutqning fonetik tomonining buzilishi hisoblanadi. Ammo dizartriya bilan

nafaqat fonetik tomon, balki leksik zaxirani, shuningdek nutqning grammatik tuzilishini buzilganligi ham kuzatiladi. Shuning uchun dizartriya bilan olib boriladigan logopedik ishda e'tiborni nafaqat fonetik tomonning buzilishini tuzatishga, balki umuman nutqni rivojlantirishga qaratishimiz zarur.

Ko'p nutq buzilishlari turli xil aqliy va asab-psixologik buzilishlar tarkibida namoyon bo'ladi. Nutqning buzilishi aksariyat hollarda sindrom bo'lib, uning tarkibida nutq va nutqsiz alomatlar o'rtasidagi murakkab va noaniq aloqalar ajralib turadi. Bu har tomonlama (tibbiy-psixologik-pedagogik) ta'sirga bo'lgan ehtiyojni aniqlaydi, ya'ni individual nutq va nutqiy bo'lmagan alomatlar va alomatlar guruhlari o'rtasidagi o'zaro ta'sirning xususiyatini hisobga olgan holda, umuman butun sindromga ta'sir qiladi.

Masalan, alaliya miyaning tanlangan organik shikastlanishi natijasida paydo bo'ladi va nutqda ham, nutqda ham simptomlarning butun majmuasida namoyon bo'ladi.

Duduqlanish, bu, disontogenezning murakkab simptomli majmuasidir, unda psixomotor rivojlanishda kamchiliklar kuzatiladi. Bu duduqlanishi bor bolalar bilan tibbiy va pedagogik, psixologik jihatdan kompleks yondashuvni belgilaydi.

Murakkab tibbiy-psixologik-pedagogik ta'sir barcha murakkab nutq buzilishlarini bartaraf etishda juda muhim, ammo bu ayniqsa dizartriya, duduqlanish, alaliya, afaziyani bartaraf qilishda muhim ahamiyatga ega.

Nutqni buzilishining turli shakllarini bartaraf etishda logopedik ishga tizimli yondoshish zarur.

Differentsial yondashuv buzilishning etiologiyasi, mexanizmlari, alomatlari, nutq nuqsoni tuzilishi, bolaning yoshi va individual xususiyatlarini hisobga olgan holda amalga oshiriladi. Nutqning buzilishlarini tuzatish jarayonida albatta bolalar rivojlanishining umumiy va o'ziga xos xususiyatlari inobatga olinadi.

Zamonaviy pedagogik amaliyotda metodik salohiyatni, ayniqsa o'qitishning faol shakllarini faol ravishda kengaytirishning dolzarb masalasi mavjud. Va bugungi kunda ulardan eng istiqbolli o'yin texnologiyalari logopedik ta'sir o'tkazishda, ushbu noyob ta'lim shakli uning samaradorligini oshirishda aniq mantiqiy asosga ega: umumta'lim maktabi boshlang'ich sinf o'quvchilari o'qituvchi logopedining sinfiga odatda maktab darslaridan so'ng keladi va o'quvchilarning miyasi o'quv materialga to'yingan bo'lib, endi tez va samarali ishlashga, ma'lumotni qabul qilishga qodir emas.

O'quvchilarga dars mashg'ulotlaridan chiqqanligi uchun logopedik mashg'ulotlarda jismoniy va hissiy yengillik talab etiladi. Shunday qilib, aksariyat o'qituvchi logopedlari uchun tabiiy savol tug'iladi: charchagan o'quvchining logopedik mashg'ulotga qiziqishini qanday oshirish va uni o'rganish jarayonida ijobiy kayfiyatni yuzaga keltirish uchun samarali usullarni topish kerak bo'ladi.

Shunga ko'ra turli o'yin va texnologiyalar yordam beradi.

O'yin to'g'ri formuladan foydalanib, u bolani faol ravishda o'ziga jalb qila oladi va mashg'ulotlarda beriladigan murakkab vazifalarni chuqur o'zlashtirishga yordam beradi. O'yin o'ynash ma'lumotni iloji boricha eng yaxshi assimilyatsiya qilishga yordam beradi, bu odatda o'quvchilar sinf o'quv dasturida boshdan kechiradigan hissiy zo'riqishlarni yengillashtiradigan ajoyib usuldir. Ammo bundan tashqari, o'yin shaklida xizmat qilgan nazariy material o'zlashtirishda rang-baranglikni qo'shadigan va o'quv jarayoniga qiziqishni saqlaydigan bir xil amaliyotdan o'tadigan logoped amaliyotida o'yin texnologiyalaridan foydalanish

Pedagogik faoliyat tajribasi shuni ko'rsatadiki, tuzatish va rivojlantirish ishlarini bajarish uchun eng samarali usullar to'g'ri tanlangan o'yin buyumlari (o'yinchoqlar), didaktik materiallar va kompyuter dasturlaridan foydalanishdir.

O'yinchoqlardan deyarli har qanday guruh faoliyatida foydalanish mumkin. Shu tufayli, o'quvchilar ta'lim jarayoniga tezda qo'shilishlariga va unga to'liq singib ketishiga yordam beradigan hayoliy personajlar (ertak qahramonlari) ishtirokida nostandart "kutilmagan vaziyat" yaratiladi. Ushbu "ajoyib mehmon" har kim bo'lishi mumkin: Laylak, Zumrad, Rustam - bu muhim emas.

Masalaning mohiyati shundan iboratki, personaj nomidan o'quv materialining taqdimoti bo'lib o'tishi mumkin, ehtimol dialog shaklida yoki shunday qilib aytganda o'quvchilar auditoriyasi bilan mini-konferensiya shaklida. Shunday qilib, o'quvchi ma'lumotni odatiy tarzda taqdim etilganidan bilimlardan ko'ra osonroq o'zlashtiradi. O'g'il bolalar o'zlarining qahramonlariga o'zlari biron bir narsani o'rgatmoqchi yoki atrofdagi olam haqidagi taassurotlari bilan o'rtoqlashmoqchi bo'lganlarida, bundan ham yaxshiroqdir. Bunday vaziyatda bolalar haqiqiy hayotda boshdan kechirishi mumkin bo'lgan qiyinchiliklarni ancha tezroq yengish mumkin bo'ladi. Masalan, Zumrad mehmonga keladi va bolani "r" tovushini to'g'ri talaffuz qilishga o'rgatishda yordam beradi. Bolalar faol o'sib, rivojlanayotgan paytda o'yin elementlaridan bimalol foydalanish. Logopediya sohasidagi ko'plab tadqiqotlar shuni isbotladiki, bunday mashg'ulotlar samaradorligi sezilarli darajada oshirishilgan.

Logopedik mashg'ulotning o'yin shaklibolalarni bilim olishga faol ravishda rag'batlantiradi. Vaziyat va usullar uchta asosiy yo'nalish yordamida amalga oshiriladi:

- didaktik maqsad qo'yiish o'yin muammosi shaklida;
- barcha ta'lim faoliyati o'yin qoidalariga bo'ysunadi;
- o'quv materiali o'yinni amalga oshirish vositasi sifatida ishlatiladi.

Logopedik mashg'ulotlarda o'yin mashg'ulotlari quyidagicha amalga oshiriladi. Dars boshida majoziy vazifa qo'yiladi, masalan, ajoyib mehmon paydo bo'ladi, uzoq safarda dengizchi yashiringan xazinalar bilan xaritani olib keladi va

xazina qayerdaligini taxmin qilish uchun kerak bir qator savollarga javob berish. Bolalar rollarni ham o'ynashlari mumkin (qaroqchilar, harbiylar, taniqli dengizchilar va boshqalar). Vazifalarni muvaffaqiyatli bajarish uchun siz qora belgilar, karton qobiqlar yoki shokoladli tangalar ko'rinishidagi o'yin kartalarini berishingiz mumkin.

O'quvchilar, ayniqsa 3-4 sinf o'quvchilaridan tuzilgan guruhlariga, musobaqalar ko'rinishidagi bunday viktorinalarni juda yaxshi ko'radilar. Bunday holda, o'qituvchi logopedining oldida bolani izolyatsiya qilinmasligi, uyalmasligi va musobaqalarda faol ishtirok etishi uchun uni hissiy holatga keltirish vazifasi turadi. Buning uchun jamoada do'stona kayfiyatni yaratish, bolalarni bir-birlarini qo'llab-quvvatlashga va ularga yordam berishga o'rgatish kerak.

Sifatni oshirishda didaktik materiallardan foydalanish mumkin:

- predmetlar (asboblar, rasmlar, idishlar, uy-ro'zg'or buyumlari va boshqalar);
- tabiat ob'ektlari (mevalar, gullar, qo'ziqorinlar, sabzavotlar, burglar va boshqalar);
- bolalar o'yinchoqlari.

Ushbu materiallardan foydalanish quyidagi muhim muammolarni hal qilishda yordam beradi.

nutq qobiliyatlarini takomillashtirish;

- psixologik jarayonlarning to'g'ri rivojlanishi;
- fikrlash usullarining diskretizatsiyasi (tahlil, sintez, taqqoslash, turkumlash va boshqalar);
- bolalar dunyo qarashini kengaytirish va atrofdagi voqelikning qisman shakllangan tushunchalarini rivojlantirish.

Ko'pgina ta'lim o'yinlari orasida quyidagi turlarga ustunlik beriladi.

1. Didaktik o'yinlar yoki dramatisatsiyalar. Bunday o'yinlarda bolalar kontsentratsiyani, sabr-toqatni va nostandart vaziyatda tezda javob berish qobiliyatini o'rgatadigan yangi rollarni bajarishga harakat qilishadi.

2. Stol usti o'yinlari – ularning boshidan oxirigacha qoidalarga qat'iy rioya qilishning maxsus shartlari bir qadam oldinga yurish qobiliyatini rivojlantiradi – bu strategik fikrlashning asosidir.

Bolalar bilan tuzatish ishlarida o'qituvchi logopedlar ovozli talaffuzga e'tibor qaratishlari kerak, bu jarayon materialni o'zlashtirishning dastlabki bosqichlarida bolani zeriktirmaydi. O'yin motivatsiyasi olingan ko'nikma va bilimlarni erkin tarzda mustahkamlashga yordam beradi.

Hozirgi kunda harflarni xat bilan sekin o'qish yoki umuman o'qishni bilmaslik bugungi birinchi sinf o'quvchilari uchun jiddiy muammolar yaratadi...

Bundan tashqari, o'qishni o'rganishni quyidagi tarzda olib borish

o'quvchilarga qulaylik yaratadi.

Misol: Bobur o'zining sodiq do'sti Momiq ismli mushukcha bilan sayr qilishga qaror qildi va ular qalin o'rmon yonidan o'tayotganlarida, qo'rqinchli ilon ularni qarshisidan chiqib, xirillab: "Sh-sh-sh-sh-sh" ", deb ovoz chiqardi, shu paytda osmonda uchib ketayotgan qushlaruning e'tiborini chalg'itdi va yuqoridan shovqin qildi: " Sh-sh-sh-sh-sh ".

Sinfdagi bunday daqiqalar haqiqatan ham juda muhimdir. Treningning tuzatuvchi ta'siri ishtirokchilarning yaxshi kayfiyati bilan yoqimli muhitda o'tishi uchun har bir dars uchun metodik materialni to'g'ri tanlash muhimdir. Ota-onalar bilan birgalikda tarbiyaviy ishlar bo'yicha muntazam ravishda maslahatlashib, tuzatish o'yinlaridan foydalanish masalalarini muhokama qilish maqsadga muvofiqdir. Uzoq muddatli amaliyot va logopedik ishning samaradorligini oshirishning yangi usullarini izlash shuni ko'rsatdiki, agar biz mashg'ulotlarning shakli va mazmunini o'zgartirsak va kompleks ishdan foydalansak, nutqida kamchiligi bor bolalar bilan korreksion ishlarda ijobiy natijalarga erishish mumkin.

Frontal mashg'ulotlarni tashkil etishning o'yin usuli nutqni faollashtirish, bilim jarayonlarini rivojlantirish va bolalar psixofizik ma'lumotlariga mos keladi, chunki o'yinda bolalarning imkoniyatlari maksimal darajada amalga oshiriladi.

Nutqni rivojlantirishga qaratilgan vazifalardan tashqari, darslarda tilni tahlil qilish va sintez qilish funksiyasini rivojlantirish uchun topshiriqlar, ya'ni savodga o'rgatish uchun tayyorgarlik ishlari davom etadi. Barchasi o'ziga xos xususiyatlar tufayli bolalik, ertak, sayohat, sarguzasht, o'yin yoki bitta leksik mavzu syujeti doirasida o'tkazilsa bolalarga tushunarli bo'ladi. Syujet rivoji bilan bolalar o'yin paytida "tovush", "bo'g'in", "so'z", "gap", "harf" tushunchalarini tushunadilar, maqollar va matanlarni talaffuz qilishda tovushlardan to'g'ri foydalanishni o'rganadilar, mashg'ulotga qatnashadilar, dars jarayonida ertaklar, she'riyat, sofiy iboralarni qo'llaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Музаффарова, Х. Н., & Эгамназаров, М. Ю. (2017). Махсус таълимда болалар интеллекти даражасини аниқлашда психологик-педагогик эксперимент ўтказиш технологияси. *Современное образование (Ўзбекистан)*, (7).

2. Тангирова, Д., & Музаффарова, Х. (2014). Нарушения фонетических норм, встречающиеся в речи учащихся, и пути их исправления. *Молодой ученый*, (20), 738-740.

3. Islomova, O. (2021). UMUMTA'LIM MAKTABLARI QOSHIDAGI LOGOPEDIYA SHAHOVCHALARI ISHINI TAKOMILLASHTIRISH BO'YICHA PEDAGOGIK TAVSIYALAR. Журнал Педагогики и психологии

в современном образовании, (2). извлечено от <https://ppmedu.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/2619>

4. Islomova, O. (2020). UMUMIY TIPDAGI MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTIDA BOLALAR NUTQINI TUZATISHDA SIFATLI LOGOPEDIK XIZMAT. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, (1).

5. Axrorova, S. (2020). HOZIRGI ZAMONDA AUTIZMLI BOLALARNING TA'LIM-TARBIYA MUAMMOSI. *Архив Научных Публикаций JSPI*, 1(75). извлечено от https://science.i-edu.uz/index.php/archive_jspi/article/view/6485

6. Axrorova, S. (2020). AUTIZMLI BOLALARGA TASHXIS QO'YISH USULLARI. *Архив Научных Публикаций JSPI*, 1(74). извлечено от https://science.i-edu.uz/index.php/archive_jspi/article/view/6487

7. Axrorova, S. (2020). Медико-педагогические и психологические основы подготовки детей с синдромом аутизма к социальной жизни. *Архив Научных Публикаций JSPI*, 1(74). извлечено от https://science.i-edu.uz/index.php/archive_jspi/article/view/6488

8. Axrorova, S. (2021). РАННИЙ ДЕТСКИЙ АУТИЗМ И РАБОТА ПО РАЗВИТИЮ РЕЧИ. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, (2). извлечено от <https://matinfo.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/1788>

9. Axrorova, S. (2021). ИГРА КАК СРЕДСТВО КОРРЕКЦИИ АУТИСТИЧЕСКОГО ПОВЕДЕНИЯ У ДЕТЕЙ ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА ТЕРАПИИ ИГРОЙ. *Журнал Педагогики и психологии в современном образовании*, 1(1). извлечено от <https://matinfo.jspi.uz/index.php/ppmedu/article/view/710>